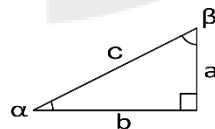

Karanopeus, n		Lastuamisnopeus, v _c	
$n = \frac{v_c \cdot 1000}{\pi \cdot D_c}$ Karanopeus ilmaisee kuinka monta kertaa pyörivä työkalu tai sorvattava kappale pyörii itsensä ympäri yhden minuutin aikana.		$v_c = \frac{D_c \cdot \pi \cdot n}{1000}$ Lastuamisnopeudella tarkoitetaan ns. pintanopeutta, joka ilmaisee työkalun leikkuusärmän kulkunopeuden metreinä yhden minuutin aikana	
Pöytäsyöttö, v _f		Hammaskohtainen syöttö, f _z	
$v_f = f_z \cdot n \cdot z_c$ Pöytäsyötöllä tarkoitetaan syöttöliikkeen matkaa, jonka työkalu liikkuu yhden minuutin aikana.		$f_z = \frac{v_f}{n \cdot z_c}$ Hammaskohtaisella syötöllä tarkoitetaan matkaa, jonka työkalun yksi leikkuusärmi liikkuu yhden kierroksen aikana	
Lastuvirta jyrinnässä, Q		Keskilastunpaksuus, h _m	
$Q = \frac{a_p \cdot a_e \cdot v_f}{1000}$ Lastuvirta on suure, joka kertoo poistettavan aineen määrä tietyssä ajassa.		$h_m = f_z \sqrt{\frac{a_e}{D_c}}$ Keskilastunpaksuudella tarkoitetaan todellista lastunpaksuutta sivujyrinnässä.	
Sorvaus syöttö (f _n) pinnankarheuden mukaan		Lämpölaajeneminen, Δl	
$f_n = \sqrt{\frac{R_a \cdot R_\epsilon}{50}}$ R_a on käytettyin suure pinnankarheuksien määrittämiseen. Sorvauksessa apuna voidaan käyttää myös laskennallista arvoa.		$\Delta l = a \Delta t l$ Lämpölaajeneminen tarkoittaa materiaalien laajenemista lämpötilan noustessa. Todellinen mittauslämpötila on 20°C.	
Jyrsintä jännekorkeus sivusiirron mukaan (R _{th})			
$R_{th} = \frac{D_c}{2} - \sqrt{\frac{D_c^2 - a_e^2}{4}}$		Teoreettinen jännekorkeus, eli matka työstöjäljen pohjalta lastujen väliselle harjalle pallojyrsimen lastujen välillä.	
Konepajoissa yleisesti käytettyjä suureita		Materiaalien lämpölaajenemiskertoimia	
D _c	= Pyörimishalkaisija mm	Materiaali	Lämpölaajenemiskerroin (1 °C)
a _p	= Lastunpaksuus mm	Teräs	0,000012
a _e	= Lastun sivusiirto mm	Ruostumaton teräs	0,000016
v _c	= Lastuamisnopeus m/min	Alumiini	0,0000232
n	= Karanopeus 1/mm	Kupari	0,0000168
z _c	= Hampaiden lukumäärä kpl	Messinki	0,000021
f _n	= Syöttö mm/r	Titaani	0,0000085
f _z	= Hammaskohtainen syöttö mm	Nailon	0,000040 - 0,000055
v _f	= Pöytäsyöttö mm/min	Tunnus	Suure
R _ε	= Nirkonsäde mm	α	lämpötilakerroin
h _m	= Keskilastunpaksuus mm	l	alkuperäinen pituus
Q	= Lastuvirta cm ³ /min	Δl	pituuden muutos
R _a	= Pinnankarheuden keskiarvo μm	Δt	lämpötilan muutos
Trigonometriset funktiot		Materiaalien tiheydet, kg/dm ³	
		Materiaali	Tiheys
$\sin \alpha = \frac{a}{c}$		Teräs	7,85
		Valurauta	7,30
		Ruostumaton teräs	7,90
$\cos \alpha = \frac{b}{c}$		Alumiini	2,70
		Titaani	4,506
		Kupari	8,96
$\tan \alpha = \frac{a}{b}$		Messinki	8,55
		Pronssi	8,88
		Nailon	1,10
$\sin \beta = \frac{b}{c}$		Teflon	2,20
$\cos \beta = \frac{a}{c}$			
$\tan \beta = \frac{b}{a}$			